

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ:
СОЦІОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності

052 «Політологія»

освітнього рівня

першого (бакалаврського)

освітньої програми

052.00.01 «Політологія»

Київ – 2021

Розробники:

Александрова Олена Станіславівна, доктор філософських наук, професор, декан Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Купрій Тетяна Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

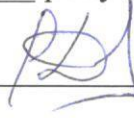
Александрова Олена Станіславівна, доктор філософських наук, професор, декан Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Купрій Тетяна Георгіївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету

Протокол від 31 серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

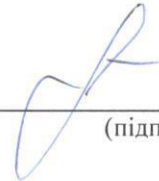

Догонів Р.О.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 052.00.01 «Політологія»

17 вересня 2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

Габрєнова Т.К.

(підпис)

Робочу програму перевірено

18 вересня 2021 р.

Заступник декана

Завадський В.М.

(підпис)

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,

протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни «Соціально-політичні студії: Соціологія»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	II	-
Семестр	III	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	26	-
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки, з питаннями методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності; та формування у студентів наукового соціологічного мислення, тобто здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ; підвищити рівень світоглядної і гуманітарної підготовки студентів шляхом ознайомлення із знаннями щодо сутності та змісту основних галузевих соціологічних теорій, їх місця та ролі у розвитку системи соціологічного знання.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-08	Здатність працювати в команді. Навички роботи у групі, розподіл функцій в колективній роботі; здатність впливати на людей задля отримання бажаного результату; уміння мотивувати людей та рухатись до спільних цілей. Здатність розуміти людей; здатність динамічно вирішувати складні управлінські завдання.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: <ul style="list-style-type: none">– фундаментальні знання з політичної теорії до розв'язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу;– ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів;– базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-05	Аналітично-текстологічна обізнаність. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію прикладного аналізу. Здатність реферування, рецензування, коментування та анотування першоджерел та дослідницької літератури з політичної проблематики, можливість застосовувати навички наукового редагування.
ФК-09	Навички в проектній діяльності. Навички у проектуванні науково-теоретичних розробок та політичних кампаній, організації виборчих процесів, консалтингової діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-02-з	Знання на відповідному рівні загальну природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
ПРН-03-у	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
ПРН-04-у	Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
ПРН-07-у	Проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Вступ до соціології. Історія							
Тема 1. Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства.	7	2	2	-	-	-	3
Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США. Розвиток соціологічної думки в Україні.	10	4	2	-	-	-	4
Модульний контроль				2			
Разом	19	6	4	-	-	-	7
Змістовий модуль 2. Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень							
Тема 3. Суспільство як соціальна система.	5	2	2	-	-	-	1
Тема 4. Соціальна структура суспільства та стратифікація.	5	2	2	-	-	-	1
Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 6. Сутність і типологія соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження, її структура та функції.	8	2	2	2	-	-	2
Тема 7. Основні методи збору соціологічної інформації.	7	2	2	2	-	-	1
Модульний контроль				2			
Разом	33	10	8	6	-	-	7
Змістовий модуль 3. Теоретичні моделі соціальних інститутів							
Тема 8. Теоретичні засади галузевих соціологій. Соціологія культур.	2	2	2	-	-	-	2
Тема 9. Соціологія релігії і моралі.	6			-	-	-	2

Тема 10. Соціологія політики.	6	2	-	2	-	-	2
Тема 11. Економічна соціологія.	5	2	-	2			1
Модульний контроль	2						
Разом	21	6	2	4	-	-	7
Змістовий модуль 4. Соціологічні теорії науки, освіти та соціальних спільнот. Теорії управління соціальними процесами							
Тема 12. Соціологія науки й освіти.	4	2	-	2	-	-	1
Тема 13. Соціологія сім'ї і молоді.	6	2	-		-	-	1
Тема 14. Соціологія праці й управління.	1	2	-	2	-	-	1
Тема 15. Соціологія конфліктів, злочинності та девіантної поведінки.	6		-		-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	17	6	-	4	-	-	5
Семестровий контроль	30						
Підготовка та проходження контрольних заходів	-	-	-	-	-	-	-
Усього	120	28	14	14	-	-	26

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Вступ до соціології. Історія

Лекція 1.

Тема 1. Соціологія як наука. Місце і роль соціології в суспільстві та системі суспільствознавства

Поняття «соціологія». Об'єкт і предмет соціології. Основні функції соціології: пізнавальна; інструментальна; практична (прогностична; функція соціального проектування і конструювання соціальної реальності; організаційно-технологічна; управлінська; ідеологічна). Головні завдання соціології як науки про суспільство.

Місце соціології у системі суспільних наук, її роль. Місце соціології в системі наук про суспільство. Поняття «соціальне» і «соціальна реальність». Основні закони. Проблема синтезу та інтеграції методологій в соціології. (Зв'язок історії соціології з соціологією історії, соціологією мислення та біографічним методом в соціології). Початковий синкретизм суспільного знання і процес його диференціації. Філософія історії, політекономія, соціальна антропологія, соціальна статистика та інші науки, що стали засадними для становлення соціології.

Соціологічної думки та методи її дослідження. Сучасні соціологічні методології та історія їх становлення: символічний інтеракціонізм, теорія дзеркального «Я», драматургійний підхід, структурний функціоналізм, неофункціоналізм, теорія обміну, теорія конфлікту, теорія систем, феноменологічна соціологія, етнометодологія, феміністична соціологія, структуралізм, постструктуралізм, постмодерністська соціологія, марксистська і неомарксистська соціологія. Макросоціологія і мікросоціологія.

Теорії соціальної структури і теорії соціальної дії. Загальна характеристика соціологічного мислення. Зв'язок історії соціології з соціологічною теорією. Діалектика логічного та історичного

Основні поняття теми:

соціологія, функції соціології, закони соціології, соціальне, соціальна реальність.

Лекція 2.

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології у країнах Західної Європи, США . Розвиток соціологічної думки в Україні

Періодизація соціологічної науки. Протосоціологічний етап: розвиток соціальних вчень до появи соціології. Соціальна проблематика в міфах, епосі та релігійних віруваннях. Суспільна проблема в філософії Стародавнього Сходу та в Античній філософії. Середньовіччя. Християнство і іслам та їх звернення до соціальної проблематики. Відродження. Гуманізм. Реформація і Просвітництво: теоретична підготовка буржуазних революцій, як новий етап в розвитку соціальних вчень. Соціальний утопізм початкових форм суспільного знання.

Суспільні і гносеологічні передумови становлення соціології як самостійної науки. А. Р. Сен-Сімон, О. Конт, К. Маркс, Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, М. Вебер та їх класичні соціологічні теорії. Класичний тип соціології. Метод Еміля Дюркгейма. Розуміюча соціологія Макса Вебера і Георга Зіммеля. Матеріалістична соціологія Карла Маркса. Натуралістичні та психологічні соціологічні концепції. Позитивізм та соціологізм. «Номіналізм» і «реалізм» в соціології.

Національні соціологічні школи: французька, англійська, американська, німецька, італійська, російська, українська. Теоретична та ідеологічна боротьба в класичній та сучасній соціології.

Етапи виникнення та розвитку соціологічної думки в Україні. Протосоціологічний період. Ідея рівності людей Христофора Філарета. Соціально-політичні концепції Києво-Могилянської академії. Демократизм ідей філософсько-соціологічних творів Г. Сковороди. Розвиток пізнання, людини, суспільства, гуманітарної освіти, науки та культури у творах представників Кирило-Мефодіївського братства. Ідея українського державництва у суспільно-політичних поемах Т.Шевченка.

Самостійні соціологічні праці Женевського гуртка. Соціальні зміни, співвідношення історії і соціології, проблеми прогресу у творах М. Драгоманов. Теорія соціальної стратифікації і соціальної мобільності С.А. Подолинського. Історична соціологія М.І. Зібера. Внесок у розвиток історико-порівняльного методу в соціології М.М. Ковалевського. Соціологічні погляди І.Я. Франка, М.С. Грушевського, Б.О. Кістяківського, С.С. Дністрянського, М.І. Туган-Барановського і кін. 19 – на поч. 20 ст.

Занепад соціологічної науки в радянський період. Соціологія як наука і навчальна дисципліна незалежної України.

Основні поняття теми:

протосоціологія, Середньовіччя, Відродження, Реформація, Просвітництво, протосоціологічна думка України, соціологія в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

**Основи загальної соціологічної теорії.
Методологія і техніка соціологічних досліджень**

Лекція 3.

Тема 3. Суспільство як соціальна система

Поняття «суспільство». Суспільство як соціальна система. Культура. Поняття суспільства і системи. Система соціальних зв'язків, соціальних взаємодій, соціальних відносин. Системний аналіз суспільного життя. Концепція суспільства в індивідуалізмі.

Соціальні зміни. Теорія розвитку суспільства. Соціальне у широкому й вузькому значеннях слова. Соціальні явища і соціальні процеси. Соціальні суперечності. Соціальні зв'язки та їх типи: контакти; дії; взаємодії; відносини.

Соціальні потреби і соціальні інститути. Інституціалізація (легітимація) суспільних відносин. Об'єктивні і суб'єктивні аспекти інституціалізації. Етапи та елементи інституціалізації. Функціонування соціальних інститутів: функції та дисфункції, явні і латентні функції інститутів.

Основні поняття теми:

суспільство, соціальна система, культура, соціальні зміни, соціальні відносини, соціальні потреби, соціальні явища, соціальні процеси.

Лекція 4.

Тема 4. Соціальна структура суспільства та стратифікація

Соціальні елементи суспільства. Соціальна диференціація (вертикальна, горизонтальна). Соціальна дистанція. Соціальна структура суспільства. Елементи соціальної структури. Соціально-групова структура суспільства (класова структура, стратифікаційна структура). Статусно-рольова структура (статуси, ролі, ідентичності, позиції). Ціннісно-нормативна структура суспільства. Інституціональна структура суспільства. Організаційна структура суспільства. Соціальна структура як соціальний процес (становлення соціальних структур, функціонування, зміни в соціальних структурах, трансформація соціальних структур).

Стратифікаційний та класовий підходи у дослідженнях суспільства. Поняття соціальної мобільності. Сучасні дослідження соціальної мобільності. Поняття групи і її відмінність від агрегації, категорії та інституту. Квазігрупи: аудиторія, натовп, соціальні кола. Первинні та вторинні групи. Інгрупа та аутгрупа. Референтні групи. Специфіка малих та великих груп. Групова динаміка. Соціометрія як метод дослідження соціальних груп.

Лідерство як груповий феномен. Види лідерства.

Поняття соціальної організації. Елементи організації: соціальна структура, цілі, члени організації, технологія, зовнішнє середовище. Процеси управління у організації. Поняття бюрократії.

Основні поняття теми:

суспільство, соціальна диференціація, соціальна дистанція, лідерство, соціометрія, соціальна структура, соціальна організація.

Лекція 5.

Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків.

Соціалізація особистості

Поняття «особа», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Особистість як сукупність суспільних відносин. Структура особистості.

Поняття ролі, статусу, ідентифікації та ідентичності, позиції. Типи статусів.

Особистість і соціальна структура. Одномірна особистість і всесторонньо-розвинена особистість. Соціальна психіка особистості. Суспільна психологія. Соціальні почуття.

Діалектика процесу соціалізації. Інтеріоризація, екстеріоризація. Соціальна творчість. Стихійна та організована соціалізація. Взаємовплив процесів інституціоналізації і соціалізації.

Роль інституту освіти у процесі соціалізації. Соціологія виховання і соціологія освіти.

Основні поняття теми:

особа, індивід, особистість, індивідуальність, соціалізація, інститути соціалізації.

Лекція 6.

Тема 6. Сутність і типологія соціологічних досліджень.

Програма соціологічного дослідження, її структура та функції.

Соціальне і соціологічне дослідження. Види соціологічних досліджень. Основні етапи соціологічного дослідження.

Особливості вибірових соціологічних досліджень. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей. Особливості суцільних і монографічних досліджень. Вибіркова сукупність як модель генеральної сукупності. Поняття репрезентативності вибірки. Випадкові та систематичні похибки, їх джерела. Основні типи вибірових досліджень.

Конкретне соціологічне дослідження (КСД). Робочий план КСД. Об'єкт, предмет, проблема, мета, завдання, логічний аналіз основних понять, гіпотеза. Нормативні вимоги до програми соціологічного дослідження.

Розробка програмного забезпечення. Методологія дослідження. Інтерпретація даних. Анкета, бланк інтерв'ю, кодувальний бланк. Формування дослідницької групи. Інструментарій дослідження. Польове дослідження. Складання програми оброблення даних. Методологічна та процедурна частини програми соціологічного дослідження, особливості їх елементів.

Методологічна, методична, організаційна функція КСД. Визначення досліджуваної сукупності. Розробка вибірки дослідження. Визначення соціальних проблем.

Теоретична та емпірична інтерпретація понять. Пошуковий план. Описовий план. Експериментальний план.

Програма соціологічного дослідження.

Основні поняття теми:

соціологічне дослідження, етапи соціологічного дослідження, програма соціологічного дослідження, КСД, генеральна сукупність, вибіркова сукупність, соціальна проблема.

Лекція 7.

Тема 7. Основні методи збору соціологічної інформації.

Загальна характеристика основних методів збору первинної соціологічної інформації.

Спостереження як метод збору соціологічної інформації, види спостережень.

Вивчення та аналіз документальної інформації: традиційний та формальний аналіз текстів.

Опитування як метод збору соціологічної інформації, види опитувань. Анкета як основний інструмент соціологічного опитування. Підготовка анкети. Основні помилки при складанні анкети.

Особливості експерименту як методу збору інформації.

Проблема виміру у соціологічних дослідженнях. Види шкал: номінальні, порядкові, метричні. Обробка та аналіз соціологічної інформації.

Неструктуровані, інтерпретативні (розуміючі) якісні методи збору інформації. Чиказька школа 30-х рр.. 20 ст. Якісна парадигма в соціології. Індивіди – агенти соціальної дії. Мікросоціологія. Символічний інтеракціонізм. Феноменологічна школа в соціології. Етнометодологічний аналіз. Інтерактивна інформація. Види якісних досліджень і логіка дій послідовника. «Кейс-стаді» - дослідження окремого випадку, окремої спільноти. Етнографічні дослідження. Історичне дослідження. Історія родини. Біографічна розповідь. Метод «фокус-груп» в соціології.

Основні поняття теми:

методи збору соціологічної інформації, спостереження, опитування, експеримент.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Галузеві соціології

Лекція 8.

Тема 8. Теоретичні засади галузевих соціологій.

Соціологія культури

Три основні структурні рівні соціологічного знання. Емпіричні дослідження. Галузеві соціологічні теорії (узагальнюючі): економічна соціологія,

політична соціологія, соціологія соціальної і духовної сфер життя суспільства. Спеціальні соціологічні теорії. Загальні соціологічні теорії.

Поняття культури та особливості її дослідження в соціології. Основні концепції і теорії походження культури. Базисні елементи культури: мова як знаково-символічна система, цінності (смісложиттєві цінності, цінності суспільного визнання і покликання, цінності міжособистісного спілкування, вітальні, демократичні та партикулярні цінності), норми, санкції, соціокультурні зразки поведінки (звичаї, обряди, традиції), соціокультурні уявлення і поняття, соціально-культурне середовище.

Внутрішня структура культури та її форми: загальнолюдська культура, субкультура, контркультура, девіантна культура, особистісна культура. Різновиди культури: професійні, територіальні, вікові. Культурні конфлікти. Культурний етноцентризм та релятивізм. Культурні універсалії. Народна та елітарна культура. Масова культура. Основні соціальні функції культури. Специфіка соціокультурної ситуації в Україні.

Основні поняття теми:

галузеві соціології, соціологія культури, культура як соціальне явище, культурний конфлікт, масова культура, соціальні функції культури.

Тема 9. Соціологія релігії і моралі.

Соціологія релігії як спеціальна соціологічна теорія. Витоки соціології релігії. Поняття про релігію як духовний і соціальний феномен. Основні функції релігії. Наукові концепції походження релігії. Типології релігії: примітивні (первісні) племінні вірування, архаїчні народно-національні релігії, світові релігії та сучасні і нетрадиційні релігії.

Компоненти релігії як духовного феномену і соціального інституту: релігійна свідомість, релігійна діяльність і релігійна організація. Релігійна віра. Релігійна діяльність: культова та позакультова. Релігійні групи та релігійні організації. Церква (еклесія) як соціальний інститут та соціальна організація. Основні соціальні характеристики релігійного сектантства. Харизматичний культ як первинний тип релігійної громади. Релігійна деномінація. Соціальні процеси в релігійній сфері. Релігія і політика. Держава і церква в Україні. Секуляризація та її наслідки. Екуменізм.

Мораль як об'єкт наукового аналізу. Етика як теоретична наука про мораль. Основні концепції походження моралі. Мораль як органічна основа природного права. Морально-етичні категорії: «совість», «добро», «зло», «справедливість», «несправедливість». Співвідношення моралі як суспільного феномену і моральності як духовно-особистісного феномену. Історія розвитку західної морально-практичної філософії та соціології моралі. Співвідношення етики й етикету. Моральні традиції українського суспільства. Розвиток вітчизняних досліджень у сфері соціології моралі.

Основні поняття теми:

соціологія релігії і моралі, релігія як соціальний інститут, мораль як соціальний інститут.

Лекція 9.

Тема 10. Соціологія політики.

Предмет соціології політики та його складові. Політика як соціальний феномен. Основні поняття соціології політики: «політичний суб'єкт», «політична сфера», «влада», «держава». Функції політики як соціального інституту.

Специфіка соціологічного дослідження політичної сфери суспільства. Основні етапи розвитку соціально-політичних досліджень: протосоціологічний (релігійно-філософський), класичний, посткласичний. Вітчизняні дослідники феномену політики: М.Костомаров, В.Антонович, М.Драгоманов, М.Грушевський, Д.Донцов, В.Липинський. Марксистсько-ленінська ідеологія та радянська тоталітарна політична практика. Концепція прав людини як основа ліберальної ідеології.

Основні традиційні та сучасні соціально-політичні концепції: інтересу та суспільного договору, згоди за цінностями, панування ідеології, гегемонії, вільного дискурсу. Форми політичного правління. М.Вебер про види легітимного панування. Концепції правлячих еліт. Варіанти легітимації влади, згідно Д.Хелду. Основні види політичних режимів. Участь громадян у політичному процесі.

Політичні реалії сучасної України. Становлення громадянського суспільства і формування ліберально-демократичної правової держави. Електоральні дослідження. Моделі електоральної поведінки. Екзит-поли у виборах.

Основні поняття теми:

соціологія політики, політика як соціальний інститут, «політичний суб'єкт», політична сфера, влада, держава, вибори.

Лекція 10.

Тема 11. Економічна соціологія

Об'єкт і предмет соціології економіки. Історія становлення і розвитку наукової економічної соціології. Британська школа політичної економії. Марксистський підхід до економічної соціології та його критика.

Сучасні західні концепції економічної соціології: Т. Парсонса, Г. Беккера, О. Вудворта, Ч. Арджіріса, Ф. Уріберна. Суб'єкти економічних відносин. Дослідження економічної поведінки соціальних індивідів. Основні види економічної мотивації. Масова культура і масове виробництво як основа формування суспільства споживачів.

Соціально-економічні орієнтації населення України в умовах розвитку соціального ринкового господарства. Наслідки приватизації. Ринок праці і трудова міграція. Економічні перспективи України в умовах ліквідації пострадянської моделі господарювання та інтеграції до європейських суспільно-економічних структур.

Основні поняття теми:

соціологія економіки, економіка як соціальний інститут, британська політекономія, марксизм, міграція, економічні відносини, ринок праці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.
Соціологічні теорії науки, освіти та соціальних спільнот. Теорії
управління соціальними процесами

Лекція 11.

Тема 12. Соціологія науки й освіти

Соціокультурні основи формування і розвитку науки як соціального інституту. Позитивістські концепції розвитку наукового знання і його відокремлення від філософії. Постпозитивістські культурологічні концепції наукових революцій і науково-технічного прогресу. Формування соціології науки в ХХ ст. Основні напрями дослідження соціології науки.

Підвищення соціального статусу науки і науковців у ХІХ-ХХ ст. Професіоналізація науки. Криза науки на рубежі ХІХ-ХХ ст. і формування неklasичної науки. Науково-технічна революція. Види мотивації наукової діяльності. Структурні частини організації науки: академічна, галузева, проектна. Українська наука як об'єкт соціологічного аналізу. Заснування української Академії наук. Розвиток науки в УРСР. Кризові процеси у вітчизняній науці.

Місце соціології освіти в системі соціологічного знання. Предмет, об'єкт та основні категорії соціології освіти. Функції соціології освіти в суспільстві (прогностична, інформаційна, інтеграційна, трансформаційна). Принципи соціології освіти (гуманітаризації, історизму, демократизації, безперервної освіти). Структура соціології освіти.

Становлення освіти як соціального інституту. Основні елементи освіти як соціального інституту. Соціальні функції освіти: репродуктивна, комунікативна, селективна, зміни соціального статусу, культурної реконверсії, соціальної позиції. Освіта і нерівність.

Основні поняття теми:

соціологія науки й освіти, наука як соціальний інститут, освіта як соціальний інститут, позитивізм, НТР.

Лекція 12.

Тема 13. Соціологія сім'ї і молоді

Сім'я як соціальний феномен. Поняття «сім'я» та «шлюб». Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Категорії соціологічного дослідження сім'ї: умови життя, структура сім'ї, життєвий цикл сім'ї.

Функції сім'ї: виховна, господарсько-побутова, економічна, первинного соціального контролю, духовного спілкування, соціально-статусна, дозвільна, емоційна, сексуальна.

Проблеми сучасної сім'ї, тенденції розвитку та демографічна політика.

Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія. Історія виникнення та становлення соціології молоді в Україні. Об'єкт, предмет, завдання. Практичне значення досліджень соціології молоді. Система заходів державної молодіжної політики та перешкоди її втілення.

Поняття «молодь». Основні риси молоді та її відмінність від інших соціально-демографічних груп. Критерії (фізіологічні, культурно-освітні, соціально-психологічні, соціально-економічні) та необхідність вивчення вікових меж молоді. Вікові межі молоді в Україні. Соціальний портрет молодого покоління в Україні. Ціннісні орієнтації сучасної молоді.

Основні поняття теми:

соціологія сім'ї та молоді, сім'я як соціальний інститут, демографічна політика, поняття молоді, соціальний портрет покоління, ціннісні орієнтації.

Лекція 13.

Тема 14. Соціологія праці та управління

Соціологія праці та зайнятості як спеціальна соціологічна теорія. Особливості соціологічного підходу до вивчення праці: об'єкт, предмет і методи досліджень соціології праці. Функції соціології праці як сукупність науково-пізнавальних (відкриття нових знань, прогнозування) та інституційних (рекомендації органам управління, підготовка кадрів) цілей діяльності фахівців.

Праця як соціологічна категорія. Поняття: «характер праці» та «зміст праці». Форми праці: фізична і розумова, репродуктивна і творча, проста і складна, виконавська і управлінська, некваліфікована і кваліфікована. Ставлення до праці як найважливіша ознака характеру праці. Поняття змістовності праці. Структура мотиваційного процесу (потреби, інтереси, мотиви, цінності).

Трудова мобільність. Форми трудової мобільності: професійно-кваліфікаційна, територіальна, галузева, внутрішньо-організаційна, групова та індивідуальна. Трудова кар'єра. Соціальне значення трудової кар'єри.

Соціологія управління як галузь соціологічного знання. Менеджер та його функції. Види менеджменту: урядовий, державний, військовий, асоціативний, бізнесовий, державної власності. Завдання менеджменту.

Соціальне програмування та прогнозування в управлінні. Види соціального прогнозування. Соціальне проектування та соціальне планування.

Основні поняття теми:

соціологія праці та управління, праця як соціальний інститут, характер праці, зміст праці, форми праці, трудова мобільність, менеджмент, управління, соціальне прогнозування.

Лекція 13.

Тема 15. Соціологія конфліктів, злочинності та девіантної поведінки

Предмет та основні категорії соціології конфлікту: соціальний конфлікт, гострота конфлікту, тривалість конфлікту, межі конфлікту. Типологія конфліктів: внутріособистісні; міжособистісні та групові; конфлікти в організаціях; міжгрупові конфлікти. Методологічні прийоми дослідження конфліктів.

Структура конфліктів (сторони, що конфліктують; зона конфліктної взаємодії; уявлення про ситуацію; причини, мотиви; умови, за яких відбувається конфлікт; дії; наслідки), конструктивні (сигналізування про осередки соціальної напруги; інноваційна; консолідуюча; активізація соціальних зв'язків;

комунікативна, зняття психологічної напруги) та деструктивні (дестабілізуюча, дезінтегруюча, аксіологічна) функції, причини (протилежні орієнтації сторін; різноспрямованість ідеологічних засад; різновекторність соціально-економічних орієнтацій; суперечності між елементами соціальної структури; соціально-економічні та морально-етичні) механізми соціального конфлікту.

Соціологія злочинності та девіантної поведінки як спеціальна соціологічна теорія. Сутність понять: «аморальної», «девіантної» і «делінквентної» поведінки. Основні різновиди девіантної поведінки.

Соціальний контроль як засіб регуляції соціальної поведінки. Типи соціального контролю: внутрішній і зовнішній (формальний, неформальний). Моральні норми як суспільний регулятор поведінки. Громадська думка як елемент соціального контролю.

Основні поняття теми:

соціологія конфліктів, злочинності та девіантної поведінки, соціальний конфлікт, соціальний контроль, громадська думка, злочинність, девіантна поведінка.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	14	3	1	5	1	3	1	3	1
2	Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Виконання завдань для самостійної роботи	70	2	10	7	35	3	15	2	10
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	140	2	20	7	70	3	30	2	20
6	Опрацювання фахових видань	10	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Написання реферату	15	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Виконання модульної контрольної роботи	100	1	25	1	25	1	25	1	25
9	Виконання тестового контролю	10	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Лабораторне заняття (допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Творча робота (в т.ч. есе)	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)		-	-	58	-	135	-	73	-	88
Максимальна кількість балів:		354								
Розрахунок коефіцієнта:		60/354=0,169								

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;

- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, виступу на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами та заліком.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні модульних контрольних робіт, екзамену.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Соціальні інститути сім'ї, освіти, релігії та ЗМІ. Соціальні інститути держави, права та моралі.	2	5
2	Ринок як соціальний інститут. Специфічні риси безробіття в Україні. Менеджмент і соціологія.	2	5
3	Суть подвійного характеру функцій конфлікту. Головні механізми виникнення між групових конфліктів сучасності. Основні форми розв'язання соціальних конфліктів.	2	5
4	Молодіжна субкультура. Рівні функціонування молодіжної свідомості. Прояви державної молодіжної політики.	2	5
5	Методи збирання та аналізу соціологічної інформації: опитування, аналіз документів, спостереження експеримент, соціометрія.	2	5
6	Марксистський підхід до розуміння взаємозв'язку способу виробництва матеріальних і духовних благ і соціально-класовою структурою суспільства. Підхід М.Вебера до впливу релігійно-етичних настанов на формування моделей економічної поведінки.	2	5
7	Поняття системи освіти та її соціальні характеристики. Структура системи освіти в Україні, її основні складові. Формальний, неформальний та інформальний сектори системи освіти	2	5
8	Попередження та розв'язання конфліктів. Концепції девіантної поведінки: біологічні (Ц.Ламброзо, У.Шелдон), психологічні (З.Фрейд, Селлінг, Міллер), соціологічні (Е.Дюркгейм, С.Шоу, Д.Маккей, Р.Мертон)	2	5
9	Соціологія релігії як спеціальна соціологічна теорія. Соціальні процеси в релігійній сфері. Релігія і політика. Держава і церква в	2	5

	Україні. Секуляризація та її наслідки. Екуменізм.		
10	Сучасні західні концепції економічної соціології: Т.Парсонса, Г.Беккера, О.Вудворта, Ч.Арджіріса, Ф.Уріберна. Суб'єкти економічних відносин. Дослідження економічної поведінки соціальних індивідів.	2	5
11	Підвищення соціального статусу науки і науковців у XIX-XX ст. Професіоналізація науки. Криза науки на рубежі XIX-XX ст. і формування неklasичної науки. Науково-технічна революція.	2	5
12	Поняття «молодь». Основні риси молоді та її відмінність від інших соціально-демографічних груп. Вікові межі молоді в Україні. Соціальний портрет молодого покоління в Україні. Ціннісні орієнтації сучасної молоді.	2	5
13	Соціологія праці та зайнятості як спеціальна соціологічна теорія. Предмет та основні категорії соціології конфлікту: соціальний конфлікт, гострота конфлікту, тривалість конфлікту, межі конфлікту.	2	5
	Разом	26	65

6.3 **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, соціопедагогічний практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація соціального проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та

умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.

г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Змістовний контроль закінчується письмовою контрольною роботою.

Підсумковий контроль (екзамен) закінчується *письмовою* контрольною роботою – максимальна кількість балів – **40**. Для допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамену) сума набраних балів за 1 - 3 поточні рубіжні модулі повинна становити як мінімум 35 балів.

Критерії оцінювання:

37-40 б.	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усного виступу, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
25-36 б.	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усного виступу, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
15-24 б.	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усного виступу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
5-14 б.	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усного виступу, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0-4 б.	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Орієнтовний перелік питань до змістового модулю «Основи соціології» (1-2 питання)

1. Структура соціологічного знання.
2. Об'єкт та предмет соціології. Предметна специфіка соціології.
3. Соціологія в системі суспільствознавства та її співвідношення і зв'язок з іншими науками.

4. Основні поняття соціології.
5. Функції соціології.
6. Основні етапи становлення та розвитку соціології як науки.
7. Соціологічна думка в Давній Греції (Платон, Аристотель).
8. Соціальний утопізм епохи Відродження (Т.Мор, Т.Кампанела).
9. Теорія суспільного договору в Новий час (Т.Гоббс, Г.Гроцій, Ж.Ж.Руссо).
10. Позитивізм О.Конта.
11. Соціологічні погляди Г. Спенсера.
12. Класова теорія і соціально-економічні формації К.Маркса.
13. «Соціологізм» Е.Дюркгейма: концепція соціального факту та аномії.
14. «Розуміюча» соціологія М. Вебера. концепція соціальної дії та ідеальних типів.
15. Соціологічна концепція П.Сорокіна.
16. «Формальна соціологія» Г. Зіммеля.
17. Концепція циркуляції еліт В. Паретто.
18. Соціологічні концепції Т.Парсонса.
19. Символічний інтеракціоналізм Дж.Міда.
20. Емпірична соціологія ХХ ст. (Чиказька школа в США)
21. Розвиток соціології в Україні.
22. Поняття про суспільство.
23. Типологізація суспільства.
24. Суспільство як цілісна система.
25. Складові елементи соціальної системи.
26. Структура соціальної системи Класифікація соціальних систем.
27. Поняття соціальної структури суспільства.
28. Типологія елементів соціальної структури.
29. Поняття соціальної стратифікації. Поняття про середній клас.
30. Соціальні ролі та статуси.
31. Соціальні групи та соціальні спільноти.
32. Поняття соціального інституту. Соціальні інститути як засоби організації, управління та регулювання системи суспільних відносин.
33. Структура соціальних інститутів та механізми їхнього функціонування.
34. Поняття соціальної організації. Структура соціальних організацій.
35. Типологія соціальних організацій.
36. Функції соціальних організацій.
37. Поняття та сутність соціальних змін.
38. Види соціальних змін (відкриття, винахід, інновація, дифузія // функціональні, реформістські, революційні, модернізаційні, трансформаційні, кризові).
39. Зміст поняття «соціальних процесів».
40. Класифікація соціальних процесів (кооперація, конкуренція, пристосування, конфлікт, асиміляція, амальгамація).
41. Природа та причини виникнення соціальних рухів.
42. Типи соціальних рухів (експресивні, утопічні, реформістські, революційні).
43. Біологічні, економічні та культурні засади соціального життя.

44. Соціальні ліфти – загальна характеристика та роль в житті суспільства.
45. Соціальна характеристика явища легальності, легітимності.
46. Поняття про особистість в соціології.
47. Соціалізація особистості: фактори, механізми та інститути соціалізації
48. Людина в процесі соціалізації: завдання, етапи , результати.
49. Основні концепції особистості («homo sapiens» - «homo divinus» - «homo faber» - «homo affectus» - «homo divisus») в історично-соціальній динаміці та їх вплив на сучасне розуміння феномену особистості.
50. Основні характерні риси особистості (самосвідомість, ціннісні орієнтації, соціальні відносини, автономність) та їх вплив на розвиток людини та суспільства.
51. Потреби та інтереси в житті людини й суспільства. Ієрархія потреб та її вплив на цивілізаційний розвиток людства.
52. Особистість в системі соціальних зв'язків та відносин. Соціальні регулятори діяльності та проблеми девіантної поведінки.
53. Поняття про соціальну девіацію.
54. Поняття про соціальну норму та патологію.
55. Поняття про соціальне та соціологічне дослідження.
56. Основні етапи соціологічного дослідження.
57. Типологія соціологічних досліджень.
58. Якісні та кількісні методи соціологічного дослідження.
59. Соціологічне опитування.
60. Види опитувань: анкетування, інтерв'ю; тестування, соціометрія, експертне оцінювання, фокус-група).
61. Специфіка соціометричного дослідження.
62. Програмування соціологічного дослідження.
63. Методологічна частина програми соціологічного дослідження.
64. Процедурна (методична) частина програми соціологічного дослідження.
65. Місце та роль соціології в розбудові сучасного соціального життя.

Орієнтовний перелік питань до змістового модулю «Галузеві соціології» (3 питання)

66. Сім'я як мала соціальна група та соціальний інститут. Функції сім'ї у суспільстві.
67. Шлюб як соціальний інститут. Проблеми стійкості шлюбу.
68. Освіта як об'єкт та предмет вивчення соціології.
69. Об'єкт, предмет, завдання, практичне значення досліджень соціології молоді.
70. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
71. Соціальний портрет молодого покоління в Україні. Ціннісні орієнтації сучасної молоді.
72. Сутність конфлікту, його види та функції у суспільстві.
73. Порівняльний аналіз основних соціологічних концепцій конфлікту.
74. Конфлікти у перехідних суспільствах та шляхи їх подолання.
75. Соціологічна інтерпретація релігії, її місце і роль у суспільстві.
76. Релігія як соціокультурний інститут, рівні соціологічного аналізу.

77. Релігійні групи та релігійні організації. Церква (еклесія) як соціальний інститут та соціальна організація.
78. Взаємозв'язок окремих дисциплін гуманітарного циклу з соціологією гендеру.
79. Фемінні та маскуліні тенденції сучасного суспільства.
80. Сутність та роль гендерних стереотипів, тенденцію до їх змінювання в сучасному суспільстві. Сучасні прояви гендерних стереотипів.
81. Предмет, об'єкт і функції етносоціології.
82. Нація як предмет дослідження етносоціології.
83. Предмет, категорії та функції соціології політики.
84. Політика як соціальне явище та соціальний інститут.
85. Політичні реалії сучасної України. Становлення громадянського суспільства і формування ліберально-демократичної правової держави.
86. Предмет соціології культури та її функції.
87. Народна та елітарна культура. Масова культура.
88. Особливості національної культури у контексті відродження українського соціуму.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінари/практичні заняття – 14/14 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Семестр															
Тиждень	1-3			4-7				8-11				12-15			
Модулі (назви, бали)	<i>Змістовий модуль 1</i> Вступ до соціології. Історія			<i>Змістовий модуль 2</i> Основи загальної соціологічної теорії. Методологія і техніка соціологічних досліджень				<i>Змістовий модуль 3.</i> Теоретичні моделі соціальних інститутів.				<i>Змістовий модуль 4.</i> Соціологічні теорії науки, освіти та соціальних спільнот. Теорії управління соціальними процесами			
К-ть балів за модуль	58 балів			135 балів				73 балів				88 балів			
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції (теми, бали)	Соціологія як наука (1 бал)	Історія становлення і розвитку соціології (1 бал)	Суспільство як соціальна система (1 бал)	Соціальна структура суспільства та стратифікація (1 бал)	Особистість в системі суспільних відносин (1 бал)	Програма соціологічного дослідження, її структура та функції (1 бал)	Основні методи збору соціологічної інформації (1 бал)	Теоретичні засади галузевих соціологій. Соціологія культури (1 бал)	Соціологія релігії і моралі. (1 бал)	Соціологія політики (1 бал)	Економічна соціологія (1 бал)	Соціологія науки й освіти (1 бал)	Соціологія сім'ї і молоді (1 бал)	Соціологія праці й управління (1 бал)	Соціологія конфліктів, злочинності та девіантної поведінки (1 бал)
Семінари/практичні заняття (теми, бали)	Основні категорії і закони соціології. Функції соціальної науки.	Історія соціологічної думки. Характерні риси. (10 балів)	Поняття та ознаки суспільства. Типологізація су-	Стратифікаційна система. Середній клас: ознаки, функції (10 балів)	Поняття особистості і Теорія соціальних ролей. Соціалізація (10 балів)	Соціологічне дослідження: види, етапи. Програма соціологічного дослідже-	Методи збирання та аналізу соціологічної інформації. (10 балів)	Теоретичні засади галузевих соціологій. Соціологія культури (10 балів)	Соціологія релігії і моралі. (10 балів)	Соціологія політики (10 балів)	Економічна соціологія (10 балів)	Соціологія науки й освіти (10 балів)	Соціологія сім'ї і молоді (10 балів)	Соціологія праці й управління (10 балів)	Соціологія конфліктів, злочинності та девіантної пове-

	(10 балів)		пільств. (10 балів)			ння, її структура та функції (10 балів).									дінки (10 балів)	
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	Самостійна робота (5 балів)	
Види поточного контролю (вид, бали)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)					Модульна контрольна робота (25 балів)					Модульна контрольна робота (25 балів)				
ІНДЗ	30 балів															
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен (40 балів)															

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Байрак І.Р. Соціологія : навч. посібник / за заг. ред. В. Ф. Ятченка ; Навчально-науковий природничо-гуманітарний інститут Національного університету біоресурсів і природокористування України. К. : Міленіум, 2010. 394 с.
2. Барвінський А. О. Соціологія : курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
3. Борисова Ю. В. Методологія та методи соціальних досліджень : навч. посібник. Київ : ДЦССМ, 2003. 216 с.
4. Василенко П.М. Соціальна термінологія : словник-довідник. К. : Знання України, 2007. 367 с.
5. Вербець В. В. Соціологія : курс лекцій. Київ : Кондор, 2009. 550 с.
6. Кузьменко Т. М. Соціологія : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 320 с.
7. Купрій Т. Г. Соціологія : схеми, таблиці, діаграми, графіки : навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. 160 с.
8. Лукашевич М. П. Соціалізація : виховні механізми і технології. К. : [б. в.], 1998. 112 с.
9. Нестуля О. О. Соціологія: практикум. Модульний варіант : навчальні посібники. К. : Центр учбової літератури, 2009. 269. с.
10. Погорілий О. І. Соціологічна думка ХХ століття : навч. посібник. К. : Либідь, 1996. 224 с.
11. Подольська Є. А. Соціологія : 100 питань – 100 відповідей [Текст] : навчальний посібник. К. : Фірма ІНКІОС, 2009. 352с.
12. Жоль К.К. Соціологія : навч. посібник для вузів. К. : Либідь, 2005. 440 с.
13. Примуш М. В. Загальна соціологія : навчальний посібник. К. : Професіонал, 2004. 590 с.
14. Пшеничнюк О. В. Соціологія : посібник для підготовки до іспитів. Вид. 4-те, стереотипне. К. : Паливода А. В., 2008. 172 с.
15. Семигіна Т. Словник із соціальної політики. К. : Києво-Могилянська академія, 2005. 253 с.
16. Соціологія : модульний курс : навчальний посібник. Харків : Торсінг плюс, 2009. 351 с.
17. Соціологія : навчальний посібник / за ред. С. О. Макеєва. 3-тє вид., стереотип. К. : Знання, 2005. 454 с.
18. Соціологія : навчальний посібник / М. В. Антоненко, І. Р. Байрак ; ред. В. Ф. Ятченко. К. : Міленіум, 2014. 398 с.
19. Соціологія : підручник для вищих навч. закладів / В. Г. Городяненко [та ін.] ; ред. В. Г. Городяненко. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Академія, 2008. 544 с.
20. Соціологія : словник термінів і понять / Упоряд. Білецький Є. А., Дебой В. М., Козловець М. А. та ін. К. : Кондор, 2006. 370 с.
21. Українське суспільство на шляху перетворень : західна інтерпретація / ред. В. Ісаїв ; пер. А. Ю. Іщенко. К. : КМ Академія, 2004. 360 с.

22. Черниш Н. Й. Соціологія : підручник за рейтингово-модульною системою навч. вид. 5-те, перероб. і допов. Вид. 5-те, перероб. і допов. К. : Знання, 2009. 468 с.

б) додаткові:

1. Економічна соціологія : Навч. посібник / В. М. Ворона, В. Є. Пилипенко та ін. К., 1997.
2. Захарченко М.В. Погорілий О.І. Історія соціології. Від античності до початку ХХ ст. К., 1993.
3. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації: Навч. посібник. К 1999.
4. Історія соціології (у 2-х книгах) : навч. посібник / О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. К. : КНЕУ, 2017. 279 с.
5. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. К., 1996.
6. Попова І. М. Соціологія : Пропедевтичний курс. К., 1996.

в) англomовні:

1. De la Fuente E. (2019). After the cultural turn: For a textural sociology. *Sociological Review*, # 67 (3), pp. 552-567.
2. Ekinici O. (2018). Social Solidarity in Adorno, Habermas and Rorty. *The journal of Humanity & Society*, # 8 (1), pp. 1-36.
3. Gaaze K. Max Weber's Theory of Causality: An Examination on the Resistance to Post-Truth. *Sociologiceskoe Obozrenie*. 2019. 18 (2), pp. 41-61
4. House, JS. (2019). The Culminating Crisis of American Sociology and Its Role in Social Science and Public Policy: An Autobiographical, Multimethod, Reflexive Perspective. *ANNUAL REVIEW OF SOCIOLOGY*, # 45, pp. 1-26.
5. Law D., Pepperell N. (2017). Sociology and the mirror of nature: Robert Brandom and the strong programme. *Journal of Sociology*, # 53 (1), pp. 245-263.
6. Moore, K; Kleinman, DL; (...); Frickel, S. (2016). Science and neoliberal globalization: a political sociological approach. *THEORY AND SOCIETY*, # 40 (5), pp. 505-532.
7. Manza J. (2020). *Political Sociology*. Oxford Bibliographies. URL : <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756384/obo-9780199756384-0001.xml>
8. Popova N.V. (2017). Sociology at an urals Enterprise: Notes of Factory's Sociologists. *Sotsiologicheskie Issledovania*, # (7), pp. 60-66.
9. Saiani, PP. (2018). Doing Sociology in the Age of 'Evidence-Based Research': Scientific Epistemology versus Political Dominance. *AMERICAN SOCIOLOGIST*, # 49 (1), pp. 80-97.
10. Spalter-Roth, R; Best, AL and White, PE (2018). Bringing Sociology into the Public Policy Process: a Relational Network Approach. *AMERICAN SOCIOLOGIST*, # 43 (3), pp. 434-447.